

تاریخ ۲

- ۱- گزینه «۲» - در آستانه ظهور اسلام، ساکنان شبه جزیره عربستان را قبیله‌ها و طایفه‌های گوناگون عرب تشکیل می‌دادند و هر یک از آن‌ها، بر پایه نسب‌نامه‌هایی که سینه به سینه منتقل شده بود، خود را به یکی از دو دسته قحطانی یا جنوبی و عدنانی یا شمالی منسوب می‌کردند. قحطانیان یا قبایل عرب جنوبی (یمنی‌ها به قحطان، نواده سام، پسر حضرت نوح منسوب هستند. قبیله‌های عرب آن شهر، از جمله دو قبیله بزرگ اوس و خزرج نیز از یمن به آن دیار مهاجرت کرده بودند. (عبدالملکی) (درس سوم و چهارم - ترکیبی - صفحه ۲۱ و ۲۰) (متوسط)
- ۲- گزینه «۱» - بت پرستان، سنت ابراهیمی حج را نیز به جا می‌آوردند، اما آن را با عقاید، آداب و رسوم شرک آلود آمیخته بودند. البته در کنار بت پرستان، معدودی از عرب‌ها بودند که به پیروی از حضرت ابراهیم، از پرستش بت‌ها امتناع می‌کردند و از گوشت قربانی آن‌ها نمی‌خوردند. اینان به حنفا معروف شدند. صفت جاهلی و جاهلیت در قرآن، مترادف با نادانی و فقدان علم و معرفت نیست، بلکه دلالت بر فرهنگ و اخلاق خشن، گستاخ و کینه‌جویی دارد که از خلق و خوی تند و سرکش اعضای آن جامعه سرچشمه می‌گرفت و تعصب قبیله‌ای و پیروی کورکورانه از اجداد قبیله در آن جامعه، جایگزین تعقل، منطقی و بردباری شده بود. (عبدالملکی) (درس سوم - اسلام در مکه، شبه جزیره عربستان در آستانه ظهور اسلام - صفحه ۲۳) (متوسط)
- ۳- گزینه «۳» - جزیه، مالیات سرانه‌ای بود که مردان بالغ اهل کتاب (یهودیان، مسیحیان و زرتشتیان) که به لحاظ مالی توانایی پرداخت آن را داشتند، ملزم به پرداخت آن بودند. (عبدالملکی) (درس چهارم - امت و حکومت نبوی در مدینه - منابع مالی و شیوه گردآوری و توزیع آنها - صفحه ۴۱) (متوسط)
- ۴- گزینه «۱» - خلیفه دوم پیش از مرگ، شورایی شش نفره تشکیل داد و اعضای آن را مأمور کرد که از میان خود یک نفر را به عنوان خلیفه برگزینند. گفت‌وگوها و رایزنی‌های اعضای آن شورا، به گونه‌ای پیش رفت که سرانجام عثمان بن عفان به عنوان خلیفه سوم انتخاب شد. (عبدالملکی) (درس پنجم - تثبیت و گسترش اسلام در دوران خلفای نخستین - جانشینی رسول خدا و شکل‌گیری خلافت - صفحه ۴۴) (متوسط)
- ۵- گزینه «۲» - یکی از رویدادهای مهم تاریخ اسلام در دوران خلفای نخستین، لشکرکشی اعراب مسلمان به سرزمین‌های مجاور شبه جزیره عربستان بود. در نتیجه این لشکرکشی‌ها که از اواخر خلافت ابوبکر آغاز شد و تا پایان خلافت عثمان بدون وقفه ادامه یافت، سرزمین‌های ایران، شام و مصر فتح شد و اسلام به تدریج در آن سرزمین‌ها گسترش پیدا کرد. (عبدالملکی) (درس پنجم - تثبیت و گسترش اسلام در دوران خلفای نخستین - فتوحات مسلمانان و گسترش اسلام - صفحه ۴۸) (متوسط)
- ۶- گزینه «۴» - پس از رحلت پیامبر و آغاز خلافت ابوبکر بن ابی قحافه، سه گروه با حکومت وی به مخالفت پرداختند: - گروه‌هایی از قبایل عربستان، که در سال‌های پایانی زندگانی رسول خدا و پس از گسترش قدرت مسلمانان، اسلام آورده بودند و با تعالیم آن انس و آشنایی نداشتند. - گروه دوم افرادی بودند که در واپسین روزهای زندگانی رسول خدا و با پدیدار شدن آثار بیماری آن حضرت، ادعای پیامبری کردند. - گروه سوم، کسانی بودند که ابوبکر را به عنوان خلیفه پیامبر قبول نداشتند و به طور آشکار از حضرت علی حمایت می‌کردند. ابوبکر پس از استقرار بر مسند خلافت، سپاهی را گرد آورد و به مقابله با شورش‌ها و نافرمانی‌ها فرستاد. این سپاه، علاوه بر شکست مرتدآن و پیامبران دروغین، معترضان به خلافت ابوبکر را نیز به شدت سرکوب کرد. همان طور که در پرسش‌های نمونه پایان درس قید شده است، این جنگ‌ها جنگ‌های رده نام گرفتند. (عبدالملکی) (درس پنجم - تثبیت و گسترش اسلام در دوران خلفای نخستین - جانشینی رسول خدا و شکل‌گیری خلافت - صفحه ۴۴) (دشوار)
- ۷- گزینه «۲» - معاویه در زمان عمر به حکومت شام منصوب شد و با وجود اعتراض و مخالفت برخی از مسلمانان، تا زمان خلافت علی در این مقام باقی ماند. او با وعده حکومت شهرها و مناطق مختلف و بذل و بخشش فراوان از بیت‌المال، عده‌ای از سیاست‌مداران زیرک اما دنیاطلب مانند عمروعاص و مغیره بن شعبه را به خدمت گرفت. با خدعه عمروعاص بود که معاویه از شکست حتمی در جنگ صفین نجات پیدا کرد. (عبدالملکی) (درس ششم - امویان بر مسند قدرت - حکومت معاویه بر شام - صفحه ۵۴) (متوسط)
- ۸- گزینه «۴» - سپاهیان اسلام در دوران اموی مناطقی از جنوب فرانسه را تصرف کردند، اما سرانجام در نبردی بزرگ از مسیحیان شکست خوردند و به اسپانیا عقب نشستند. در زمان امویان، درگیری و جنگ‌های زیادی میان مسلمانان و سپاه امپراتوری روم شرقی اتفاق افتاد. حتی سپاهیان مسلمان چندین بار شهر قسطنطنیه، پایتخت امپراتوری روم را از زمین و دریا محاصره کردند، اما موفق به فتح آن شهر نشدند. یکی از اقدام‌های برجسته امویان، توسعه نیروی دریایی و گسترش فتوحات در دریا بود. معاویه این اقدام را به منظور فتح جزایر دریای مدیترانه و پایان دادن به حاکمیت مطلق رومیان بر آن دریا انجام داد. (عبدالملکی) (درس ششم - امویان بر مسند قدرت - تأسیس خلافت امویان - صفحه ۵۵) (متوسط)

۹- گزینه «۳»- معاویه با تعیین ولیعهد برای خود، نخستین گام را برای موروثی کردن خلافت برداشت. برخی از خلفای اموی، همزمان برای دو پسر خود به عنوان ولیعهد بیعت می‌گرفتند. این اقدام موجب ایجاد دودستگی و زمینه‌ساز اختلاف و رقابتی شد که خلافت امویان را از درون تضعیف کرد. (عبدالملکی) (درس ششم - امویان بر مسند قدرت - تأسیس خلافت امویان - صفحه ۵۵) (متوسط)

۱۰- گزینه «۳» - در میان خلفای اموی، عمربن عبدالعزیز، هشتمین خلیفه این سلسله، شیوه‌ای متفاوت در حکومت اتخاذ کرد و تصمیم گرفت به کتاب خدا و سنت پیامبر عمل کند. از این رو، تغییرات و اصلاحاتی را انجام داد؛ از جمله دستور داد فتوحات متوقف شود و از نومسلمانان جزیه گرفته نشود. او همچنین دشنام‌گویی و اهانت به علی را که معاویه به اجبار رسم کرده بود، منع کرد و فدک را به اهل بیت بازگرداند. (عبدالملکی) (درس ششم - امویان بر مسند قدرت - تأسیس خلافت امویان - صفحه ۵۹) (متوسط)

اموی